

DOI 10.31392/ONP.2786-6890.6(1).2024.13

UDC 378.091.3:373.2.011.3-051

PREPARATION OF FUTURE PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTIONS FOR PROFESSIONAL ACTIVITIES IN THE EDUCATIONAL HUB FOR PRESCHOOL CHILDREN

Kateryna Polishchuk

Senior teacher of the Department
of Preschool Education
Dragomanov Ukrainian State University,
9 Pyrohova Str., Kyiv, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-6554-9086>
e-mail: katika42@gmail.com

Abstract. The article is devoted to the peculiarities of the organization of the Educational Hub for preschool children as a practice-oriented form of training of students of the “Preschool Education” specialty for professional activity in the conditions of martial law in the country. As a result of the analysis of professional sources, it was found that in today’s conditions, new aspects have appeared in the professional activity of a preschool teacher that affect his performance of labor functions (organization, provision and implementation of the educational process, participation in the creation, maintenance and development of a healthy, safe, a developmental, inclusive educational environment, partnership interaction with participants in the educational process, professional development and self-improvement). This leads to changes in the forms and content of the training of future teachers of special education for professional activities. The capabilities of the Educational Hub for preschool children of Mykhailo Dragomanov State University are characterized in the outlined context, which involves changing the emphasis of interaction with participants in the educational process of the preschool education institution. Special attention is focused on preparing and conducting online-classes in synchronous mode (live communication mode) with preschool children. The main features of such classes are defined: the presence of parents, with varying degrees of activity and interest; loss through the monitor of eye contact and personal context of communication with children; the importance of a practical achievement or result for each class participant; limitation of the teacher in the ways of showing the completion of tasks and the duration of the meeting, due to the possibilities of preschool children being in front of the screen. Methodological recommendations are provided for the step-by-step preparation of the student for online-classes in the Educational Hub, the selection of content and features of its implementation in working with children, the presentation of information for parents, taking into account the specifics of the organization of the hub’s activities and individual technical capabilities. A list of resources is offered for quick and high-quality training of future educators to conduct classes in synchronous mode with preschool children.

Key words: practical training of future preschool teachers, distance learning, preschool children, online-classes in synchronous mode, educational hub.

DOI 10.31392/ONP.2786-6890.6(1).2024.13

УДК 378.091.3:373.2.011.3-051

**ПІДГОТОВКА
МАЙБУТНІХ
ВИХОВАТЕЛІВ
ЗАКЛАДІВ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ДО ПРОФЕСІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ
В УМОВАХ
ОСВІТНЬОГО
ХАБУ ДЛЯ ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

Поліщук К. М.

старший викладач кафедри дошкільної освіти,
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова,
вул. Пирогова, 9, Київ, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-6554-9086>
e-mail: katika42@gmail.com

Анотація. Стаття присвячена особливостям організації Освітнього хабу для дітей дошкільного віку як практико-орієнтованій формі підготовки студентів спеціальності «Дошкільна освіта» до професійної діяльності в умовах дії воєнного стану в країні. У результаті аналізу фахових джерел з'ясовано, що в умовах сьогодення у професійній діяльності вихователя ЗДО з'явилися нові аспекти, які впливають на виконання ним трудових функцій (організація, забезпечення та реалізація освітнього процесу, участь у створенні, підтримці та розвитку здорового, безпечного, розвивального, інклюзивного освітнього середовища, партнерська взаємодія з учасниками освітнього процесу, професійний розвиток та самовдосконалення). Це зумовлює зміни у формах та змісті підготовки майбутніх вихователів ЗДО до професійної діяльності. Охарактеризовано можливості Освітнього хабу для дітей дошкільного віку УДУ імені Михайла Драгоманова в окресленому контексті, який передбачає зміну акцентів взаємодії з учасниками освітнього процесу закладу дошкільної освіти. Особливу увагу зосереджено на підготовці та проведенні online-занять у синхронному режимі (режимі живого спілкування) з дітьми дошкільного віку. Визначено основні особливості таких занять: присутність батьків, з різним ступенем активності та зацікавленості; втрата через монітор зорового контакту та особистісного підтексту спілкування з дітьми; важливість практичного досягнення чи результату для кожного учасника заняття; обмеженість вихователя у способах показу виконання завдань та тривалості зустрічі, зумовлена можливостями перебування дітей дошкільного віку перед екраном. Подано методичні рекомендації щодо поетапної підготовки студента до online-занять у Освітньому хабі, підбору змісту та особливостей його реалізації у роботі з дітьми, презентації інформації для батьків, з урахуванням специфіки організації діяльності хабу та індивідуальних технічних можливостей. Запропоновано перелік ресурсів для швидкої та якісної підготовки майбутніх вихователів до проведення занять в синхронному режимі з дітьми дошкільного віку.

Ключові слова: практична підготовка майбутніх вихователів ЗДО, дистанційне навчання, діти дошкільного віку, online-заняття у синхронному режимі, освітній хаб.

Вступ та сучасний стан проблеми дослідження. Професійний стандарт за професією «Вихователь закладу дошкільної освіти» визначає, що метою професійної діяльності вихователя є «організація навчання, виховання та розвитку вихованців під час здобуття ними дошкільної освіти шляхом формування ключових компетентностей через спільні уміння на рівні дошкільної та початкової освіти» [5, с. 1]. Для успішного виконання усіх трудових функцій стандарт передбачає сформованість у вихователя закладу дошкільної освіти (далі – ЗДО) низки загальних (громадянська, соціальна, культурна, лідерська, підприємницька, етична) та професійних (прогностична, організаційна, оцінювально-аналітична, предметно-методична, здоров'язбережувальна, проектувальна, психоемоційна, педагогічне партнерство, морально-етична, здатність до навчання впродовж життя, інформаційно-комунікаційна) компетентностей. У документі також зазначено, що професійна діяльність вихователя ЗДО – це діяльність пов'язана з підвищеним рівнем психофізіологічного та емоційного навантаження, зумовленого умовами праці [5]. Вивченню її особливостей присвячені напрацювання А. Богуш, Г. Беленької, Н. Гавриш, Н. Денисенко, І. Дичківської, С. Довбні, Л. Зданевич, К. Крутій, І. Луценко, Т. Поніманської, Т. Піроженко, С. Саяпіної, Г. Цветкової, Р. Шулигіної та ін.

У період довготривалих карантинних обмежень професійна діяльність вихователя зазнала суттєвих змін. Нові аспекти у ній з'явилися і з введенням в країні воєнного стану та зумовлених цим особливостей організації освітнього процесу в ЗДО. На думку О. Тимчук, відбулися суттєві зміни у змістовому наповненні певних професійних компетентностей вихователя ЗДО, зокрема у здоров'язбережувальній. Важливими стали здатність надавати першу медичну та першу психологічну допомогу у критичних ситуаціях, опановувати себе і організовувати дитячий колектив за різних обставин [8]. Л. Жданюк, Л. Зімакова, О. Тупиця відзначають, що в умовах дії воєнного стану для успішної взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу вихователям необхідні нові професійні навички педагога-фасилітатора дитячої та батьківської аудиторії: мовленнєві; психо- та соціолінгвістичні; дитиноцетровані, психотерапевтичні, цифрові [2]. Вони дозволяють гнучко реагувати на непередбачувані зміни ситуації безпеки та ефективно реалізовувати зміст державного стандарту дошкільної освіти. Усе це передбачає зміну акцентів взаємодії вихователя з учасниками освітнього процесу та позначається на змісті та формах практико-орієнтованої підготовки студентів спеціальності «Дошкільна освіта» до професійної діяльності.

Мета статті – окреслити можливості підготовки студентів спеціальності «Дошкільна освіта» до професійної діяльності в Освітньому хабі для дітей дошкільного віку УДУ імені Михайла Драгоманова в умовах сьогодення. **Завдання дослідження** передбачають висвітлення досвіду організації Освітнього хабу для дітей дошкільного віку з метою практичної підготовки студентів спеціальності «Дошкільна освіта» до професійної діяльності; презентацію методичних рекомендацій для майбутніх вихователів ЗДО щодо підготовки та проведення online-занять у синхронному режимі (режимі живого спілкування) в умовах дії воєнного стану в Україні. Розв'язання зазначених завдань зумовили вибір **методів дослідження**: аналіз фахових джерел з проблеми дистанційного навчання дітей дошкільного віку; порівняння та узагальнення досвіду роботи вихователів ЗДО в різних режимах; систематизація та узагальнення методичних рекомендації щодо підготовки до взаємодії з учасниками освітнього процесу ЗДО в умовах воєнного стану.

Виклад основного матеріалу дослідження. Призупинений освітній процес на території України у зв'язку із повномасштабним вторгненням, відновлювався

поступово через діяльність Освітніх хабів різного рівня. Як волонтерська ініціатива на базі педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова (тоді – НПУ імені М.П. Драгоманова) був створений Освітній хаб, в межах діяльності якого студенти та викладачі мали можливість проводити online-заняття з дітьми, які опинилися в різних життєвих обставинах [7]. Для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» Освітній хаб став практико-орієнтованою формою підготовки до професійної діяльності. Розклад занять в Освітньому хабі для дітей дошкільного віку, створеного на базі кафедри дошкільної освіти, передбачав зустрічі двічі на тиждень о 10.00. Приєднатися можна було за постійним посиланням представленим на сайті, на сторінці у Facebook, в телеграм-каналі педагогічного факультету і кафедри дошкільної освіти [9; 10; 11]. Стати учасниками занять могли як діти дошкільного віку з батьками, так і представники ЗДО, які є базами практик. Освітній хаб для дітей дошкільного віку працював на платформі Google Meet. В процесі проведення заняття організатор (викладач, відповідальний за Освітній хаб) здійснював його технічний супровід та координував дії учасників: у разі потреби вимикав і вмикав мікрофон учасників, дозволяв приєднання нових, у випадку технічних несправностей у майбутнього вихователя, організатор міг здійснювати показ презентації тощо. Це дозволяло студенту-практиканту не відволікатись від основної діяльності на занятті. Робота на цій платформі забезпечила можливість студентам-спостерігачам денної та заочної форми навчання долучатися з корпоративної пошти у будь який момент заняття без додаткового дозволу організатора. В Освітньому хабі для дітей дошкільного віку, студенти III-го та IV-го курсів мали можливість, залежно від виду практики, проводити різні види online-занять з дітьми дошкільного віку форматі живого спілкування. Це дозволило їм спробувати себе в ролі вихователя ЗДО, який в реальному часі є організатором різних видів дитячої активності, а не лише спостерігачем, як це було в період довготривалих карантинних обмежень. Майбутні вихователі могли оцінити ефективність обраних методів і прийомів роботи, побачити реальні результати своєї підготовки, з урахуванням можливих елементів несподіванки та дитячих запитань. Студенти молодших курсів здійснювали спостереження та аналіз проведених занять, долучаючись до перегляду в межах виконання завдань своєї практики. Таким чином вони побачили реальні online-заняття з дітьми дошкільного віку в синхронному режимі та зробили висновки щодо можливостей реалізації теоретичного матеріалу в практиці роботи з дітьми. Результати кожного проведеного заняття оприлюднювалися на сайті кафедри педагогіки дошкільної освіти та на сторінці у соціальній мережі Facebook [9; 11].

Успішна діяльність Освітнього хабу УДУ імені Михайла Драгоманова для дітей дошкільного віку протягом всього навчального року дозволяє узагальнити методичні рекомендації та поради для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» щодо підготовки та проведення online-занять для дітей дошкільного віку. Варто відзначити, що виокремлені особливості процесу підготовки студента частково зумовлені організаційними основами функціонування самого Хабу, а також віковими характеристиками розвитку дітей дошкільного віку. Проведення online-занять у синхронному режимі – режимі живого спілкування – передбачає зміну акцентів взаємодії з усіма його учасниками. Так, організація зустрічі вихователя з дітьми в online-форматі потребує залучення батьків. Вони є обов'язковими учасниками заняття з різним ступенем участі: від організаційної допомоги перед початком заняття до його повного супроводу. Проте, така форма співпраці не завжди є цікавою та зручною для батьків, що зумовлено наявністю власної роботи, дистанційного навчання дітей шкільного

віку, відсутністю бажання самої дитини займатися з батьками, необхідністю дотримуватись конкретного розкладу занять, виконання домашніх завдань та фото звітів про виконану роботу, наявним попереднім досвідом online навчання, занепокоєння впливом online-занять на дитячий зір тощо [1]. У цьому контексті для збереження ефективності заняття та інтересу батьків до формату online, зустрічі з дітьми дошкільного віку мають бути спрямовані на конкретний практичний результат – презентацію власних досягнень дитини за підсумками кожного заняття, заохочування дитини до самостійного виконання завдань та гордості за свої досягнення у процесі їх виконання, розвитку навичок самоорганізації у підготовці до online-заняття, врахування ергономічних норм перебування дитини дошкільного віку перед екраном комп'ютера. Крім того важливо пам'ятати, що вихователь спілкуючись через монітор часто втрачає зоровий контакт та особистісний характер спілкування з дітьми. В той же час, акцент дитячої уваги зміщується з особистості вихователя та інформації, яку він подає на сприйняття наочності (презентацій чи відео), яка присутня на екрані. Це впливає на вибір методів та прийомів взаємодії як з дітьми, так і з батьками. В процесі виконання завдань, особливо з образотворчої діяльності, вихователю не завжди доступний безпосередній контроль за процесом виконання завдання, що зумовлено місцем перебування дітей та технічними можливостями різних гаджетів з яких вони працюють. Єдиним ефективним засобом є словесні чіткі інструкції та підказки для дітей та батьків. Точність їх реалізації частково залежить від присутнього на занятті дорослого, який працює поряд з дитиною та може спрямувати її у разі не зовсім точного виконання завдання. Цікавим для студентів-практикантів може бути підхід до планування online-зустрічей з дітьми дошкільного віку, запропонований К. Крутій. Автор зокрема порівнює online-зустріч з театром, підготовку вихователя – з роботою режисера, який передбачає усі можливі сценарії розвитку подій; діяльність вихователя – з акторською майстерністю, а участь дітей та батьків – з грою акторів у спільній виставі. Тут панує святковий настрій, є момент «відкриття лаштунків» та «кульмінації вистави», «вихід акторів театру на поклон». Головною особливістю зустрічі є те, що вона має бути очікувана усіма її учасниками, продумана режисером свята, передбачати високу ступінь імпровізації [3]. Важливість емоційної складової у online-зустрічах з дітьми дошкільного віку, особливо у сучасних умовах, відзначає і В. Островська [6]. На її думку, встановлення емоційного зв'язку, дихальні вправи, розмови про почуття, обговорення планів на майбутнє повинні бути невід'ємною частиною кожного online-заняття з дошкільниками. Це допомагає всім учасникам освітнього процесу бути «тут» і «зараз», відчувати себе частиною дружньої, емоційно близької спільноти. Саме цей аспект якісно відрізняє online-заняття, які проводяться в умовах дії воєнного стану.

Підготовка студента до проведення online-заняття в Освітньому хабі передбачає кілька взаємопов'язаних етапів.

Перший – присвячений підготовці конспекту заняття. Відбувається визначення вікової групи, теми, мети, необхідного обладнання; детальний опис організації усіх частин заняття; планування кінцевого практичного результату для кожного учасника; складання словесних інструкцій для батьків до всіх завдань. На цьому етапі доречними будуть для студента-практиканта продумування словесних інструкцій для батьків та відповіді на запитання для самоперевірки: «Чого я хочу навчити дітей на цьому занятті?», «Чи зможуть діти самостійно (без допомоги дорослих) виконати усі запропоновані завдання?», «Якщо ні, то яка саме має бути допомога дорослого?», «Яким чином я зможу допомогти їм досягнути бажаних результатів?».

Другий етап передбачає створення презентації, як наочної основи заняття. Вона має бути засобом доповнення усної інформації вихователя та одночасно сконцентрувати увагу дітей на важливих моментах. Оптимальною кількістю слайдів можна вважати 5-10, залежно від особливостей теми заняття. Перший слайд презентує тему заняття та може містити зображення, яке її ілюструє. На кожному слайді варто розміщувати не більше 1-го-2-х якісних зображень, надписів, відео фрагментів, з урахуванням вікових особливостей розвитку та можливостей роботи дітей на різних гаджетах, що у підсумку теж впливає на якість взаємодії дитини з вихователем. На останньому слайді презентації доречним буде розміщення посилань для батьків, які допоможуть у вивченні зазначеної теми. До кожного слайду студентам варто зафіксувати чіткі запитання для дітей та передбачити можливі варіанти їх відповідей, продумати можливі додаткові дитячі запитання та пояснення до них, бути готовим до імпровізації, врахувати, що не всі учасники можуть бути однаково активно залучені до освітньої діяльності.

Третій етап передбачає узгодження підготовлених матеріалів з керівником практики та відповідальним за Освітній хаб для аналізу можливостей реалізації підготовленого змісту та супровідних матеріалів у форматі синхронної взаємодії з дітьми дошкільного віку на занятті. Тестування власного програмного забезпечення та його технічних можливостей. Конспект online-заняття для дітей дошкільного віку має бути складений методично правильно, відповідати віковій групі та можливостям дітей; спрямований на розвиток самостійності учасників, як під час виконання завдань, так і в процесі підготовки до заняття в цілому; містити прогнозовані практичні результати та можливі досягнення для кожної дитини; враховувати норми перебування дошкільника перед екраном, з огляду на технічні моменти підключення до зустрічі, передачі відео сигналу; передбачати додатковий час, який потрібен дітям для виконання завдань та завершення роботи (особливо на заняттях з образотворчого мистецтва).

Особливості функціонування Освітнього хабу впливають на реалізацію спланованого змісту online-заняття з дітьми дошкільного віку. Так, в організаційній частині заняття, щоразу новий склад учасників зустрічі зумовлює обов'язковий етап знайомства з дітьми, присутніми на даному занятті, взаємодію з батьками щодо підготовки необхідних матеріалів та їх активності на занятті. Основна частина спрямована роботу з презентацією, відповіді кожної дитини, виконання завдань, написання графічного диктанту, показ способів зображення (за необхідності), малювання за зразком тощо. Заключна частина має бути спрямована на перегляд і відповідну оцінку результатів роботи кожного учасника на даному занятті; повідомлення батькам про додаткові інформаційні джерела з теми заняття та на наступне заняття.

В умовах сьогодення швидко і якісно підготуватися студентам до проведення online-заняття в Освітньому хабі допоможуть офіційні документи та публікації для практичних працівників ЗДО, зокрема:

Алгоритм підготовки відео заняття для дошкільників. URL: <https://emetodyst.mcfr.ua/963594>

Дмитренко О. Презентація як основа методичного заходу: що робити, щоб зацікавити аудиторію. URL: <https://emetodyst.mcfr.ua/963595>

Крутий К. Дитячий садок он лайн. Налагодження освітньої взаємодії з дітьми в умовах війни *Дошкільне виховання*. 2023. № 2. С. 3-5. URL: https://journals.ua/prof/doshkilne_vyhovannya/35626-02-23.html

Крутій К. Проблеми дистанційної освіти дошкільнят. URL: <https://ukrdeti.com/tag/distancijne-navchannya-doshkolyat/>

Лист Міністерства освіти і науки України від 02 квітня 2022 р. № 1/3845-22 «Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-rekomendaciyi-dlya-pracivnikiv-zakladiv-doshkilnoyi-osviti-na-period-diyi-voennogo-stanu-v-ukrayini>

Сучасне дошкілля під крилами захисту. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/suchasne-doshkillya-pid-krilami-zahistu/pedagogam-zakladiv-doshkilnoyi-osviti>

Організація дистанційного навчання в умовах воєнного стану: практичний інструментарій (вебінар). URL: <https://www.youtube.com/watch?v=tboU0pBT49U>

Санітарний регламент для дошкільних навчальних закладів. Затвердження санітарного регламенту для дошкільних навчальних закладів. Наказ МОЗ № 234 від 24.03.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0563-16#Text>

Стаєнна О. Організовуємо конференцію для батьків і вчителів online. URL: <https://emetodyst.mcfr.ua/963645>

Шалда Н. Організація освітнього процесу в дистанційному форматі. *Дошкільне виховання*. 2023. № 2. С. 8-10. URL: https://journals.ua/prof/doshkilne_vuhovannya/35626-02-23.html

Висновки і перспективи подальших досліджень. В умовах дії воєнного стану в державі такі форми практико-орієнтованої підготовки як Освітній хаб для дітей дошкільного віку ініційований УДУ імені Михайла Драгоманова, можуть бути ефективними під час підготовки студентів спеціальності «Дошкільна освіта» до професійної діяльності в реальних умовах діяльності закладів дошкільної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Дистанційна освіта для дошкільнят. Управління освіти адміністрації Салтівського району Харківської області. 2022. URL: http://salt-ruo.edu.kh.ua/doshkiljna_osvita/rekomendacii_pedagogam/distancijna_osvita_dlya_doshkilnyat/

2. Зімакова Л., Тупиця О., Жданюк Л. Дистанційне навчання дітей дошкільного віку на засадах партнерської педагогіки під час воєнного стану. *Педагогічні науки*. 2022. № 79. DOI: <https://doi.org/10.33989/2524-2474.2022.79.264557>

3. Крутій К. Дистанційне навчання дошкільнят. 2020. URL: <https://ukrdeti.com/tag/distancijne-navchannya-doshkolyat/>

4. Лист Міністерства освіти і науки України від 02 квітня 2022 р. № 1/3845-22 «Про рекомендації для працівників закладів дошкільної освіти на період дії воєнного стану в Україні». 2022. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-rekomendaciyi-dlya-pracivnikiv-zakladiv-doshkilnoyi-osviti-na-period-diyi-voennogo-stanu-v-ukrayini>

5. Лист МОН від 20.12.2022 р. N 1/15511-22 «Про методичні рекомендації щодо впровадження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти». 2022. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS37695>

6. Онлайн-заняття для дітей дошкільного віку у воєнний час : вебінар. 2022. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=ql3SfjHQ4is>

7. Освітній хаб драгоманівців : навчання й підтримка дітей у воєнний час. 2022. URL: <https://op.ua/news/osvita-v-ukraini/osvitniy-hab-dragomanovciv-navchannya-y-pidtrimka-ditey-u-vo-nniy-chas>

8. Професійна компетентність вихователів ЗДО в контексті воєнного часу : вебінар. 2022. URL: https://www.youtube.com/watch?v=M_XSoHTjVLk

9. Сайт кафедри дошкільної освіти УДУ імені Михайла Драгоманова. URL: <https://kppdo.fpp.npu.edu.ua/>
10. Сайт педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова. URL: <https://pf.npu.edu.ua/osvitni-resursy/osvitnii-khab-pf-npu>
11. Сторінка кафедри дошкільної освіти УДУ імені Михайла Драгоманова у Facebook. URL: <https://www.facebook.com/Кафедра-педагогіки-і-психології-дошкільної-освіти-939559712813073>

REFERENCES:

1. Dystantsiina osvita dlia doshkilniat [Distance education for preschoolers]. Upravlinnia osvity administratsii Saltivskoho raionu Kharkivskoi oblasti. (2022). Retrieved from: http://salt-ruo.edu.kh.ua/doshkiljna_osvita/rekomendacii_pedagogam/distancijna_osvita_dlya_doshkiljnyat/ [in Ukrainian].
2. Zimakova, L., Tupytsia, O., Zhdaniuk, L. (2022). Dystantsiine navchannia ditei doshkilnoho viku na zasadakh partnerskoi pedahohiky pid chas voiennoho stanu [Distance learning of preschool children on the basis of partner pedagogy during martial law]. *Pedahohichni nauky – Pedagogical sciences*, 79. DOI: <https://doi.org/10.33989/2524-2474.2022.79.264557> [in Ukrainian].
3. Krutii, K. (2020). Dystantsiine navchannia doshkilniat [Distance learning of preschoolers]. Retrieved from: <https://ukrdeti.com/tag/distancijne-navchannya-doshkolyat/> [in Ukrainian].
4. Lyst Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 02 kvitni 2022 r. № 1/3845-22 «Pro rekomendatsii dlia pratsivnykiv zakladiv doshkilnoi osvity na period dii voiennoho stanu v Ukraini» [Letter of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated April 2, 2022. No 1/3845-22 “On recommendations for employees of preschool education institutions during the period of martial law in Ukraine”]. (2022). Retrieved from: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-rekomendaciyi-dlya-pracivnykiv-zakladiv-doshkilnoyi-osviti-na-period-diyi-voyennogo-stanu-v-ukrayini> [in Ukrainian].
5. Lyst MON vid 20.12.2022 r. No 1/15511-22 «Pro metodychni rekomendatsii shchodo vprovadzhennia profesiinoho standartu “Vykhovatel zakladu doshkilnoi osvity”» [Letter of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated April 2, 2022 No. 1/3845-22 “On recommendations for employees of preschool education institutions during the period of martial law in Ukraine”]. (2022). Retrieved from: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS37695> [in Ukrainian].
6. Onlain-zaniattia dlia ditei doshkilnoho viku u voiennyi chas [Modern preschool under the wings of protection] : vebinar. (2022). Retrieved from: <https://www.youtube.com/watch?v=ql3SfjHQ4is> [in Ukrainian].
7. Osvitnii khab drahomanivtsiv : navchannia y pidtrymka ditei u voiennyi chas [Organization of distance learning under martial law: practical toolkit] : vebinar. (2022). Retrieved from: <https://op.ua/news/osvita-v-ukraini/osvitniy-hab-drahomanovciv-navchannya-y-pidtrimka-ditey-u-vo-nniy-chas> [in Ukrainian].
8. Profesiina kompetentnist vykhovateliv ZDO v konteksti voiennoho chasu [Professional competence of preschool educators in the context of wartime] : vebinar. (2022). Retrieved from: https://www.youtube.com/watch?v=M_XSoHTjVLk [in Ukrainian].
9. Cait kafedry doshkilnoi osvity UDU imeni Mykhaila Drahomanova [Website of the Department of Preschool Education of Mykhailo Drahomanov State University]. (2022). Retrieved from: <https://kppdo.fpp.npu.edu.ua/> [in Ukrainian].
10. Sait pedahohichnoho fakultetu UDU imeni Mykhaila Drahomanova [Website of the Faculty of Pedagogy of Mykhailo Drahomanov State University]. (2022). Retrieved from: <https://pf.npu.edu.ua/osvitni-resursy/osvitnii-khab-pf-npu> [in Ukrainian].
11. Storinka kafedry u Facebook [Facebook page of the Department of Preschool Education of Mykhailo Drahomanov State University]. (2023). Retrieved from: <https://www.facebook.com/Kafedra-pedahohiky-i-psykholohii-doshkilnoi-osvity-939559712813073> [in Ukrainian].